

Тутова А.С.

Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця
ЕКОНОМІЧНЕ СТИМУЛЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У роботі досліджено поняття та основні види стимулювання персоналу підприємства. Визначено сутність та трактування поняття «економічне стимулювання» різними вітчизняними та зарубіжними вченими. За результатами дослідження наведено узагальнене твердження поняття.

Ключові слова: підприємство; стимулювання; економічне стимулювання; види стимулювання.

Tutova A.

Simon Kuznetz Kharkiv National University of economics
ECONOMIC INCENTIVES FOR ENTERPRISE STAFF

Abstract. The concept and main types of stimulation of the enterprise personnel are investigated in the work. The essence and interpretation of the concept of "economic incentives" by various domestic and foreign scientists are determined. According to the results of the study, a generalized statement of the concept is given.

Keywords: enterprise; incentives; economic incentives; types of incentives.

Вступ. Одна з важливих задач підприємств різних форм власності – це пошук ефективних способів управління працею, які б забезпечували активізацію людського фактора. Для отримання результату, рішучим причинним фактором є стимулювання.

Стимулювання є важливим елементом управління персоналом, оскільки мотивує персонал до праці і тим самим призводить до задоволення особистих потреб співробітників. Стимулювання – це сукупність зовнішніх та внутрішніх рушійних сил, які пробуджують людину здійснювати діяльність, яка направлена на дослідження певних цілей [2, 7].

На підприємстві стимулювання персоналу грає важливу роль і являється основним носієм інтересів персоналу. Відокремлені предмети, дії та багато інших цінностей, які можуть бути запропоновані працівнику як компенсація за його підвищені розумові чи фізичні зусилля можуть виступати в якості стимулів.

На сьогоднішній день недооцінка потенціалу та інтелектуальних ресурсів людей, працюючих в організаціях, є істотним недоліком сучасних підприємств. Дуже важливо, щоб персонал організації діяв, як єдина команда та досягав поставлених цілей, знаючи про своє значення та при цьому зберігаючи мотивацію.

Велику роль у діяльності підприємства грає стимулювання, оскільки воно направлене на мотивацію працівника до ефективної та якісної праці, що сприяє отриманню певного прибутку та покриває витрати роботодавця на організацію процесу виробництва.

Аналіз останніх публікацій по проблемі. У сьогоднішній області дослідження поняття стимулювання персоналу підприємства активно розвиваються наукові дослідження. Так, проблемним аспектам стимулювання персоналу підприємства присвятили свої наукові роботи такі відомі вчені минулого та сучасності, як Д.П. Богиня, В.М. Гриньова, М.С. Дороніна, О.Л. Жукова, А.М. Колот, О.М. Красносова, В.Д. Лагутін, Н.Д. Лук'янченко, Л.А. Лутай, Г.В. Назарова, В.С. Пономаренко, М.В. Семікіна, О.М. Ястремська та інші.

Питання стимулювання персоналу на підприємствах розглядали у своїх роботах такі зарубіжні вчені-економісти: Г. Емерсон, Е. Мейо, А. Сміт, Ф. Тейлор; всесвітньо відомі автори теорій мотивації – К. Альдерфер, В. Врум, Ф. Герцберг, Д. Мак-Грегор, Д. Мак-Клелланд, А. Маслоу.

Слід відмітити, що дослідженням економічного стимулювання менша увага, як вітчизняними авторами, так і зарубіжними. За таких умов дослідження набуває особливої актуальності.

Мета. Метою роботи є визначення сутності економічного стимулювання персоналу підприємства.

Результати дослідження. Існує два основних види стимулювання економічне та неекономічне. З метою більш глибокого розкриття суті поняття стимулювання розглянемо існуючі його види (рис. 1).

Джерело: [2, 3].

Рис. 1. Види стимулювання

Основна мета стимулювання – це задоволення економічних потреб. Тому доцільно проаналізувати різновид поняття, а саме «економічне стимулювання». Зупинимося на деяких визначеннях «економічного стимулювання», що приводяться в роботах вітчизняних та зарубіжних економістів.

Таким чином, економічне стимулювання спрямоване на забезпечення матеріальної зацікавленості працюючих, задоволення економічних інтересів, заохочення активності, забезпечення мотивів для певної дії, а також підвищення ефективності роботи, направлене на розвиток господарської діяльності.

Аналіз поглядів різних вчених на поняття «економічне стимулювання» дозволяє запропонувати узагальнене трактування визначення, а саме: це заохочення працівників шляхом використання матеріальних стимулів з метою підвищення ефективності.

Таблиця 1

Трактування поняття «економічне стимулювання»

№	Автор	Поняття
1	А.Н. Азрилиян	Використання матеріальних стимулів, спонукальних чинників, які сприяють тому, щоб виробники, споживачі, покупці вели себе бажаним чином до вигоди і в інтересах осіб, що використовують стимулювання [1].
2	О.С. Літвінов	Це відносини стимулятора (того, хто стимулює) і стимульованого (того, хто стимулюється, на кого спрямовано стимулювання) з приводу виконання економічних інтересів обох з метою одержання обома додаткової економічної вигоди шляхом здійснення стимулятором дій, заходів, витрат коштів у відповідних формах, відповідними методами [4].
3	Л.І. Лопатников	Система заохочень (премій) і покарань (штрафів) та інших аналогічних заходів матеріального впливу, що спонукають окремих працівників і цілі колективи (підприємств, фірм, цехів) підвищувати ефективність своєї роботи, виконувати виробничі плани і інші економічні рішення [5].
4	С.В. Мочерний	Система організаційно-економічних заходів, спрямованих на розвиток господарської діяльності та підвищення її ефективності через забезпечення матеріальної зацікавленості працюючих та колективів підприємств у результатах діяльності [6].
5	R. Harvey Campbell	Це план підтримки економіки і досягнення позитивних ефектів, таких, як збільшення робочих місць, надання імпульсу замороженим кредитним ринкам, відновлення споживчого попиту тощо шляхом використання фіскальної політики [7].

Висновки. Таким чином, з вищевикладеного матеріалу можна зробити висновок, що стимулювання персоналу підприємства є одним з найважливіших елементів управління персоналом. Одним із основних видів стимулювання – є економічне стимулювання. Проведене дослідження дозволило проаналізувати існуючі визначення поняття у роботах вітчизняних та зарубіжних вчених. За результатами аналізу було наведене узагальнене трактування визначення.

Список використаної літератури

1. Азрилиян А. Н. Большой экономический словарь. М.: Институт новой экономики, 2002. 1280 с.
2. Бабенко А. Г. Підвищення ефективності використання персоналу та його розвиток: монографія. Дніпропетровськ: УМСФ, 2016. 328 с.
3. Касич А. О., Хіміч І. Г. Методичні підходи до оцінки ефективності діяльності підприємства. *Бізнес Інформ*. 2012. № 12. С. 176–179.
4. Літвінов О. С. Дискусійні питання сутності стимулів в економіці. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2009. № 37. С. 105.
5. Лопатников Л. И. Общеэкономический и экономико-математический объяснительный словарь. URL: <http://lopaticnikov.pro/?s=стимулирование>.
6. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. К.: Видавничий центр "Академія", 2002. Т. 3. 952 с.
7. Campbell, R. Harvey. Financial Dictionary. Retrieved from: <http://financialdictionary.thefreedictionary.com/Economic+stimulus>.